

SOCIÁLNÍ KARANTÉNA

Koronavir je v posledních dnech skloňován ve všech pádech, vzbuzuje strach ztělesněný balíky polohrubé mouky ve špajzce, ale i pohrdání projevující se nezakrytým kašláním v městské hromadné dopravě. Je nutno říci, že **hrozbu není radno ani v nejmenším podceňovat**, na druhou stranu je třeba připomenout úvodní motto Stopařova průvodce po Galaxii: Don't panic (Nepropadejte panice). Jestli k něčemu nabádáme, pak k tomu, abychom přispěli k co nejmenšímu šíření koronaviru a k tomu, aby zdravotní systém mohl stíhat a adekvátně pomáhat. A také k obezřetnosti.

Na první pohled se zdá, že jde o nebezpečí, které je svým způsobem rovnostářské – virus může postihnout jak chudáka, tak člena elity. Jenže realita ve společnosti nerovností je trochu jiná – **o elity bude vždy dobře postaráno**, jelikož si mohou zaplatit péči na nadstandardně zařízených soukromých klinikách a jejich karanténa se co do omezení pohodlí bude diametrálně lišit od domácího pobytu běžného pracujícího. Prostě větší bere, tak už to v kapitalismu chodí.

Zjišťuje se, že tam, kde se lidé roky marně snažili uplatnit práci z domova (zejména ti, kdo ke své práci potřebují nanejvýš počítač a telefon) a údajně to nešlo, to najednou ze dne na den jde a tato práce je jim nařízena. Největší zátěž tak opět dopadá zejména na manuálně pracující, kteří prostě práci z domova vykonávat nemohou. Těm zaměstnavatelé v současné chvíli ochranné pomůcky proti koronaviru neposkytují, maximálně jim změří teplotu u vchodu, a ty nevyhovující pošlou domů. A jsou případy, kdy se někteří podnikatelé snaží ze svých zaměstnanců dostat maximální výkony bez ohledu na jejich možnou vyčerpanost a oslabení, aby si zajistili zisky, než jim do toho padnou případná nová omezení. Peníze ani za pandemii nesmrdí.

Nařízená omezení vytvářejí stav, který je pro kapitál ideálem – jdi do práce, jdi nakoupit a pak zůstaň doma a po cestě se s nikým nebav. Není divu, že je zatím zachovávan volný pohyb zboží bez ohledu na zdraví dopravců, kteří nemají k dispozici potřebné ochranné pomůcky.

Pozitivní je, že by zákaz přeshraničního cestování mohl způsobit výraznou ztrátu pro megaposkytovatele ubytování v rámci Airbnb. Pokud si tyto služby tak rády hrají na údajné sdílení, skutečné sdílení to nepostihne, nanejvýš kšeftaře, kteří dělají z centra Prahy mrtvé město podřízené jen cestovnímu ruchu. Tento efekt by mohl ve výsledku vést k zlepšení dostupnosti bydlení... no, uvidíme. V budoucnu by nás nepřekvapilo, kdyby případné kompenzace ekonomických ztrát dostali pře-

devším ti, kdo to nejméně potřebují, jako tomu bylo kupříkladu v rámci „řešení“ ekonomické krize v roce 2008, kdy vlády přelily finance vybrané na daních bankovním domům, které krizi svým nezodpovědným a hamižným chováním způsobily.

Omezení leteckého provozu nechá krátce nadechnout planetu, jejíž klimatické poměry se díky nárůstu vypouštění oxidu uhličitého a metanu z různých průmyslových odvětví tak radikálně mění.

Jistá omezení jsou v době epidemie takového charakteru zjevně nutná, je ale potřeba být kritičtí a nepřistupovat ke každému nařízení bez rozmyslu. Některá opatření mohou být kontraproduktivní či krátkozraká, tj. mohou snadno přivést lidi do stavu nouze (hlídání dětí, starost o prarodiče, dostupnost potravin...). Je také třeba být ve střehu, aby si státy, vlády a kapitál na přitažlivost některých omezení nezvykly natolik, že nám je budou chtít více či méně zachovat, nebo je častěji používat i v situacích, které nesignalizují ohrožení zdraví a životů lidí, nýbrž jen ohrožení zájmů kapitálu (vzpomeňme na nedávné zneužívání výjimečného stavu při sociálních nepokojích ve Francii). **Je nebezpečí, že se vlády pokusí využít situace k tichému prosazení nepopulárních opatření**, proti nimž by se jinak lidé vydali do ulic, stejně tak je nebezpečné případné posilování policejních pravomocí, jelikož jak je zvykem, zpětně k jejich oslabování už nedochází.

Politici si na této krizi budou chtít nahonit politické body a ukázat, jak jsou rázní. Někteří kapitalisté se možná budou vydávat za samaritány poskytnutím různého materiálu, aby pak z lidí, kteří se dostali kvůli omezením do finanční nouze, inkasovali při poskytování peněžních půjček. Dá se žet předpokládat, že současná situace může vést k ještě většímu odmítání lidí, kteří se snaží utíkat ze zemí postižených válkou a bídou. Strílení do lidí v nouzi na hranicích „pevnosti Evropa“ je již realitou.

Ti, kdo hudrují nad tím, že se někteří lidé chovají nezodpovědně, by se měli podívat, **kde leží ideové kořeny této nezodpovědnosti – je to neoliberalismus**, který je nám tu 30 let tlačen do hlavy s tím, že každý se má ohlížet jen na svůj vlastní prospěch, protože společnost neexistuje.

Je nebezpečí, že se lidé k sobě začnou chovat podezřívavě a to ještě prohloubí sociální atomizaci.

Na druhou stranu **je to ale prostor pro solidaritu – zajímat se o lidi ve svém okolí a prohlubovat principy vzájemné pomoci v praxi**.

A to je to, v co doufáme.